

POZICIJA

Dėl ekonominio atstovavimo užsienyje sistemos tobulinimo

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, yra numatytas darbas: Ekonominio atstovavimo užsienyje sistemos reformos koncepcijos ir jos įgyvendinimo plano parengimas, kurio įgyvendinimo terminas – 2017 m. III ketv.

Ekonominio atstovavimo užsienyje sistema yra svarbi Lietuvos ekonominės plėtros, konkurencingumo augimo ir užimtumo didinimo sritis, todėl jos tobulinimui kreipiamas didelis dėmesys. Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) nuomone, dabartinė ekonominio atstovavimo užsienyje sistema yra nepakankamai efektyvi: neaiškios ir persipinančios atsakomybės, nekontroliuojamos užduotys, nepakankamai vertinamas atstovavimo efektyvumas ir poreikis pagal verslo (eksporto augimas, TUI pritraukimas, atvykstamojo turizmo skatinimas) interesus, neužtikrintas atstovavimas tikslinėse rinkose bei rinkose, kurios aktualios verslui, neužtikrintas darbų perėmimo tęstinumas, pasigendama lankstumo, prisitaikant prie rinkų pokyčių bei perorientuojant valstybės ekonominio atstovavimo užsienyje sistemą, priimtų ir taikomų veiklos matavimo rodiklių vieningumo, taip pat pasigendama nuoseklaus konkrečių veiklų finansavimo. Siekiant pašalinti aukščiau minėtus trūkumus, reikalingi pokyčiai ir tobulinimas. Todėl teigiamai vertiname Vyriausybės išsiskirtus tikslus – tobulinti ekonominio atstovavimo užsienyje sistemą, ir tikimės, kad siūlomi pakeitimai išspręs kiek įmanoma daugiau problemų.

LPK nuomone, ekonominio atstovavimo užsienyje sistema turi apimti šiuos elementus:

- Nustatyta **ilgalaikė ekonominio atstovavimo strategija:**
 - o Strategijoje turi būti įtvirtinta aiški sistema, kuri apimtų atstovaujамų rinkų indentifikavimą, atstovų poreikį, konkrečių veiklos sričių atranką ir atstovavimą.
 - o Strategijos įgyvendinimas turi būti efektyvus – sprendimai dėl pasikeitusių rinkų/atstovų/interesų turi būti priimami greitai, taip pat lanksčiai turėtų būti mobilizuojami finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, skiriamas tinkamas politinis palaikymas.
 - o Atstovavimas užsienio rinkose ir veikla turėtų apimti sektorinius poreikius ir prioritetus, t.y., kiekvienai rinkai turi būti išskirtos konkrečios prioritetinės veiklos pagal sektorius, rinkos analizę ir verslo poreikius, tokiu būdu išvengiant bendro

rinkų vertinimo metodo bei bendrų veiklos principų taikymo visoms rinkoms apskritai.

- Užtikrintas **verslą atstovujančių asocijuotų struktūrų dalyvavimas**, identifikuojant atstovavimo poreikius, reikalingas skiriamų/atrenkamų atstovų kompetencijas, skiriant atstovams užduotis, vertinant jų veiklą ir kt.
- Sukurta **aiški nebiurokratinė atstovų skyrimo ir atšaukimo tvarka**:
 - o Atstovai turėtų būti skiriami tik pagal reikalingas kompetencijas ir patirtį, paliekant atvirą paskyrimo sistemą (t.y., neapsiribojant paskyrimu iš diplomatinio korpuso).
 - o Darbai turėtų būti perimami nenutrūkstamai, kuomet yra keičiamas atstovas tam tikroje šalyje.
 - o Atstovavimo terminas turi būti nustatomas įvertinus atstovaujamos šalies ypatumus.
 - o Atstovams turi būti nustatomos aiškios užduotys bei veiklos vertinimo rodikliai (KPI). Atitinkamai turi būti paskirta viena institucija, kuriai būtų pavesta vykdyti atstovams paskirtų užduočių kontrolę ir veiklos vertinimas.
- Skiriamas **pakankamas ekonominio atstovavimo sistemos finansavimas ir nustatomos tinkamos finansavimo priemonės**:
 - o Turi būti nustatytos aiškios finansavimo priemonės, atitinkančios atstovavimo poreikius, taip pat jos turėtų būti taikomos ne tik mažoms ir vidutinėms įmonėms, bet ir didelėms.
 - o Turėtų būti numatoma ekonominio atstovavimo sistemos plėtra, didinant biudžetinį finansavimą, optimizuojant esamą sistemą, steigiant naujas pareigybes.
 - o Turi būti skiriamas finansavimas (priemonės) veikloms, kurios yra netiesiogiai susijusios su ekonominiu atstovavimu, pvz., reikalingų išorinių ekspertų samdymas, vertėjavimas, kitos paslaugos, reikalingos užtikrinant leidimų/sertifikatų tam tikram sektoriui išdavimą.
- Užtikrintas efektyvus **informacijos teikimas**:
 - o Turėtų būti užtikrinta efektyvi tarpusavio komunikacija (visuose lygiuose ir srityse).
 - o Informacija turi būti teikiama tinkamu metu, įvertinant teikiamos informacijos kokybę, užtikrinant tiesioginį kontaktą su verslu.
 - o Turėtų būti rengiama koncentruota informacija apie tikslines rinkas (išskaidant pagal sektorius, pateikiant informaciją apie reikalingus leidimus/sertifikatus/kitus reikalavimus, kuriuos reikalinga atitikti, norint užmegzti prekybinius ryšius su atitinkama šalimi).
 - o Informacija apie rinkas, atstovams nustatytas užduotis ir informaciją apie jų veiklos įvertinimą turi būti teikiama naudojantis "vienu langeliu". Atitinkamai tame pačiame portale turėtų būti numatyta galimybė teikti užklausimus.

Ekonominis atstovavimas yra labai svarbus elementas, kuris būtinas, siekiant užmegzti ar plėsti tarptautinius prekybinius ryšius. Ypatingai naujose rinkose be oficialių šalies pareigūnų ir ambasadų verslas turi ribotas galimybes plėtrai, todėl būtinos kompleksinės ir lanksčios priemonės, atspindinčios šalies pajėgumą ir patikimumą, padedančios užmegzti naujus ryšius.

Tikimės, kad optimizuota ekonominio atstovavimo sistema atsižvelgs ir įtrauks LPK siūlomus elementus ir tokiu būdu teigiamai prisidės prie prekybinių ryšių stiprinimo, augins eksporto apimtį, darys teigiamą ir ženklų įtaką tiesioginių užsienio investicijų (TUI) pritraukimui į Lietuvą bei atvykstamojo turizmo skatinimui.

2017 m. birželio 14 d.